

Advies archeologisch bureau- en verkennend booronderzoek 1ste Lageveldsweg 1 te Wierden (OV).¹

Rapport: Rapport archeologisch bureau- en verkennend booronderzoek 1ste Lageveldsweg 1, te Wierden in de gemeente Wierden, Econsultancy rapport 23091.002, oktober 2023.

Auteur: J. Holl

Doelstelling: *Doel van het bureauonderzoek is een antwoord te vinden op de vraag wat de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied is. Het inventariserend veldonderzoek (IVO-overig, verkennende fase) heeft tot doel de in het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting aan te vullen en te toetsen door middel van boringen. Met de resultaten van het archeologisch onderzoek kan worden vastgesteld of binnen het plangebied archeologische waarden aanwezig (kunnen) zijn en of vervolgonderzoek dan wel plaanpassing noodzakelijk is.*

Bevindingen:

Uit de landschappelijke ligging in een gebied met gordeldekzandwellingen, blijkt dat het plangebied vanaf het Paleolithicum mogelijk gunstig is geweest voor jagers en verzamelaars en vanaf het Neolithicum gunstig was voor landbouwers. Uit de archeologische gegevens die verzameld zijn uit het onderzoeksgebied blijkt dat er in de omgeving van het plangebied sporen van menselijke activiteit zijn waar genomen uit vooral de IJzertijd en Romeinse tijd.

De gordeldekzanden langs de stuwwal werden in het Paleolithicum en Mesolithicum wel gebruikt door jagers en verzamelaars. Vermoed wordt echter dat de gordeldekzanden verder richting het oosten gunstiger waren, gezien de ligging nabij een beekdal. Vandaar dat een middelhoge verwachting geldt voor het Paleolithicum en Mesolithicum. De gordeldekzanden werden vanaf het Neolithicum door landbouwers gebruikt. Ook omdat in de omgeving van het plangebied enkele vindplaatsen bekend zijn uit de IJzertijd en Romeinse tijd, wordt verwacht dat de omgeving van het plangebied voor landbouwers een gunstige vestigingsplaats vormde. Vandaar dat een hoge verwachting geldt voor de periode Neolithicum – Romeinse tijd.

Voor de Vroege Middeleeuwen geldt een middelhoge verwachting. Hoewel de aanwezigheid van erven niet uit-gesloten kan worden, wordt vermoed dat dergelijke erven vaak in de omgeving van latere nederzettingen uit de Late Middeleeuwen of Nieuwe tijd zullen liggen. Gedurende een groot deel van de Nieuwe tijd (tot in het begin van de 19^e eeuw) lag het plangebied in een onontgonnen heidegebied. Verwacht wordt dat dit ook gedurende de Late Middeleeuwen het geval zal zijn geweest. Gedurende de 19^e eeuw raakte het plangebied in agrarisch gebruik en vanaf het begin van de 20^e eeuw raakte het bebouwd met een boerderij met bijgebouwen. Dit is de bebouwing die nu nog steeds aanwezig is. Op basis hiervan geldt een lage verwachting voor de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd.

Uit het booronderzoek is gebleken dat de natuurlijke ondergrond uit verspoeld dekzand met relatief veel roest-vlekken, op een diepte variërend tussen 40 en 90 m -mv (10 à 10,6 m NAP). In de meeste boringen is alleen een C-horizont aanwezig en in één boring is nog een restant van een sterk verkitten

¹ De cursieve tekst delen zijn overgenomen uit het onderzoeksrapport.

B-horizont aanwezig. Op basis hiervan wordt verwacht dat het plangebied in een relatief laaggelegen gebied lag wat minder gunstig was voor bewoning. De hogere gebieden van de gordeldekzanden, direct ten westen van het plangebied, zullen aanzienlijk gunstiger geweest zijn. Bovendien is de bodem in bijna alle boringen verstoord tot in de C-horizont. Op basis hiervan kan de verwachting voor alle archeologische perioden worden bijgesteld naar laag.

Advies aan de gemeente

Op basis van het uitgevoerde onderzoek concludeert Econsultancy dat de archeologische verwachting in het plangebied voor alle perioden bijgesteld kan worden naar laag. Vorming van ijzeroer in de bodem toont dat deze plek in het verleden natte omstandigheden moet hebben gekend die minder in trek waren als bewoningslocatie. Bovendien is de bodem in vrijwel alle boringen tot in de top van het dekzand verstoord.

Als regioarcheoloog onderschrijf ik de conclusies van Econsultancy. Archeologie vormt geen belemmering voor de voorgenomen bestemmingsplanwijziging en bouwactiviteiten. Hoewel het niet duidelijk is of de natte omstandigheden voor alle perioden gelden is de combinatie met de verstoring tot in de top van het dekzand voldoende om de archeologische verwachtingswaarde aan te passen naar laag en het gebied vrij te geven voor de geplande activiteiten.

In de beschikking dient benadrukt te worden dat indien bij de graafwerkzaamheden onverhoopt archeologische resten worden aangetroffen er een meldingsplicht geldt, volgens de Erfgoedwet, art. 5.10. Deze melding kan worden gedaan bij de gemeente Wierden (namens haar de regioarcheoloog) of de RCE.

Eva Kaptijn

16-10-2023

Regioarcheoloog

Het Oversticht

Postbus 531

8000 AM Zwolle